

Sigmund Freud levelei Dubovitz Margithoz¹

1920. ápr. 22.

Drága Asszonyom,

most, hogy megvan a címe, haladéktalanul válaszolok Önnek. Ahogy el is várhatja, nagy részvéttel követtem sorsának tragikus fordulatait², és örülök, hogy ez a gyerek megmaradt Önnek. Milyen kegyetlen is a fantáziánk, inkább, mint a sors, amely voltaképpen példátlanul közönyös.

Óhaját, hogy május közepén folytassa velem a munkát, sajnos már nem tudom teljesíteni. Naponta 9 órát dolgozom, ami valójában meghaladja jelenlegi erőimet, sok jelentkezőt el kellett utasítanom, és a szezon végéig (július közepéig) nem lesz több szabad órám.

Lévy Kata, aki a férje megítélése szerint sürgősen segítségre szorul, és április 30-án érkezik ide, csak három órát kaphat, amit egy másik páciensről fogok elvenni.

Ha ragaszkodik a tervéhez, a tervünkhöz, akkor viszont kezdjen okt. 1-jén, amikor lesz előttünk szabad idő. Talán még az egyéb körülményeit is sikerült tisztáznia. De ugye látom majd Önt, amikor a hazaútján Bécsset érinti?

Ne haragudjon arra a szépre, ami még van a világon! A régi szívélyességgel
az Ön Freudja

1920. okt. 3.

Drága Asszonyom,

Ferenczi barátom jóakarattal viseltetik kettőnk iránt, és énirántam kissé túlságosan is. Nyugodtan megtudhatja, hogy mit beszéltünk Önről. Jóllehet fölöttébb ésszerű döntésnek tartottam és helyeseltem, hogy visszatért az otthonába³, mindazonáltal kétségemet fejeztem ki azzal kapcsolatban, hogy az új körülmények nem sodornák-e veszélybe a kúráját, mert nagyon respektálok az Ön ellenállását, és a legyőzésére irányuló reményemet lényegében arra a körülményre alapoztam, hogy Ön olyan helyzetben van, amelynek csak egy várható kimenetele lehetséges. Éppen az vált kétségessé számomra, hogy az is elképzelhető, hogy Ön talál egy másik megoldást, nevezetesen, hogy önmagát és a ház urát tovább kínozza a neurózissal.

¹ A levelek lelőhelye: Library of Congress, Washington, Sigmund Freud general correspondence, Box 21. Folder 20. Köszönet Ernst Falzedernek a kézírásos levelek átírásában nyújtott segítségével.

² Feltehetőleg Freund Antal 1920. februári halálára, utal, de az utalásrendszer része lehet Dubovitz Margit idősebb fia, Imre halála is, aki 1918-ban, nyolcévesen halt meg agyhártyagyulladásban.

³ Utalás a férjéhez, Dubovitz Hugóhoz való visszatérésre.

Ha viszont e megfontolás dacára ki akarja próbálni – és ezzel azt a rizikót is vállalja, hogy mihelyt elzárkózna, én szigorúan és könyörtelenül elküldöm, ami Önnel szemben nem volna könnyű számomra –, akkor jöjjön, jöjjön, amilyen hamar csak tud. Nehezen fogok időpontot találni. A második kérdést, a honorárium dolgát Ferenczi nyilván csak azért hozta szóba, mert az elsőről nem akart Önnel teljesen őszintén beszélni. Természetesen minden bécsi, német és magyar páciensnél veszítek a honoráriumon, mivel csak az angolok és az amerikaiak fizetnek négyszer-ötször annyit, mint például Kata; de először is ez nem az Ön dolga, másodszer egy orvos semmilyen körülmények között nem teheti meg, hogy csupán a pénzt tartsa szem előtt, harmadszor pedig én kész voltam az Ön honoráriumát úgy megállapítani, mint ez idáig minden páciensét a központi hatalmakhoz tartozó országokból, azaz 250 koronában, amíg a körülményei nem igényelnek különleges bánásmódot.

Azzal is egyetérték, hogy az időt érdemes karácsonyig behatárolni, mert lehet, hogy most nem megy Önnel a dolog, de ha igen, akkor gyorsan is megy. Tehát jöjjön mielőbb! Én soha nem gondoltam arra, hogy visszautasítsam.

Szívből üdvözli az Ön

Freudja

P.S. Még csak IX. 30. óta vagyok itt, és annyira ellep a munka, hogy az Ön levelét csak tegnap tudtam elolvasni.

1921. okt. 5.

Drága Asszonyom,

bár egyet s mást tudtam Ön felől, de a hiteles tájékoztatás mégiscsak jobb. Lehet, hogy ez a levél éppen a szóbeli vizsga után éri utol, és az első gratulációt viheti el Önnek.⁴ Nem tekintek el attól, hogy kifejezzem jókívánságaimat, mert jó hasznukat veheti, és előbb amúgy is el kell sajátítania azt a képességet, hogy lemondjon róluk. A gyásza egyelőre nem múlt el, de remélhetőleg a továbbiakban csillapodik majd.

Még ha lemondunk is önmagunk effajta túlértékeléséről, épp elég feladatot jelent még, hogy az értékelésünkkel elégedettek legyünk. Végtére is az étellel való megbékélés nem az érveken, hanem a hangulaton és a motiváción múlik.

Az analízisünk dolga nem tűnik kedvezőnek. Úgy néz ki, hogy őszre úgy tizenketten jelentkeztek be külföldről, nekem pedig általános javaslat szerint még korlátoznom is kell a munkaidőmet! De valószínűleg már minden olyasmit elmondtam Önnek, amire szüksége van.

Írjon csak újra mielőbb, szívből üdvözli az Ön

Freudja

Schulcz Katalin fordítása

---

⁴ A megelőlegezett gratuláció minden bizonnyal Dubovitz Margit 1921-ben magánúton letett érettségijére vonatkozik.

